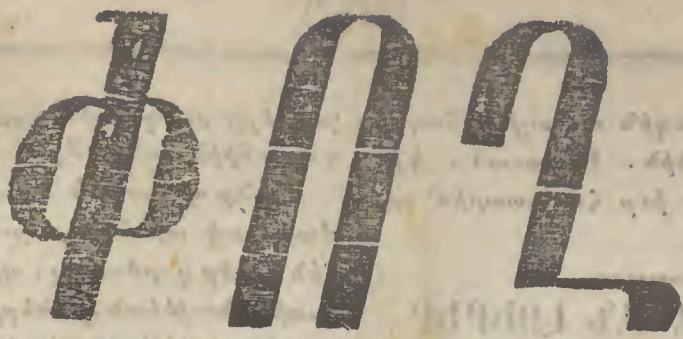


Փողն կը հրատարակուի առ
մեն օր :
Բաժանորդութեան գինն է թէ
Պոլսոյ և թէ Գաւառաց համար
150 թիւ մէկ Օսմանեան ոսկի
կանխիկ :
Օտար երկիրներու համար
համարու ծախքն առնող ին վրայ է :
Մէկ թերթի գինն է 1 զուռ
ԲՈՒՆ



Մանուկանց սուղն առաջին
անգամի համար 5 զրոյ : Երկրորդ
անգամի համար 2 զրոյ : Եւ երկ
անգամներու համար մասնաւոր
սակարկութիւն կը լլայ :
Նամակը և գրութիւնը պէտք
է դրկել 'ի վեղի'ր խան գետնաւ :
Երկր թիւ 8 : առ Գ. Մ. Շիւր
մտնեան : անվճար չամակնե
լին ընդունուի :

Մ Բ Ե Ի Ե Լ Ե Ա Ն

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՀԱՅՈՐ Բ.

1872 ՄԱՅԻՍ 12

ՈՒՐԲԱԹ

ՀԱՏ Ն. Տ. ՄԱՅԻՍ 24

ԹԻՒ 82

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 12 ՄԱՅԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

«ՍՈՍԿԱՆԻ ՏՈՒՆ»

Պ. Վ. Եթոր Հիւկոյն «Կոստանդնուպոլիս»-ի մեր
նախնոր հրատարակած նոր գիրքը ար-
ժանաւոր ընդունելութիւն մը գտաւ :
Երևելի քննադատներն շատերը հաշ-
կաւոր բանաստեղծին այս գործը իւր ա-
մենէն երեւելի գրութեանց կարգը կը դա-
սեն : Վաղղիւյ վերջին անգամ կրած
թշուառութիւնները «Բայ Պաշ» հեղի-
նակին քանակելի ներշնչումներ հայթայ-
թած են և իւր թշնամիներն իսկ ստիպ-
եալ են խոստովանել այս նոր քերթ-
ուածին վստակութիւնը՝ յորում հայրենա-
սիրութեան ամենէն ազնիւ զգացումները
կը փայլեն :

Ըստ Սեփէի խմբագիրներէն Պ. Լուի
Ժուրտանի, Վ. Եթոր Հիւկոյն գիրքը
այժմեան Վաղղիւյ անձկութեանց և մը-
տածութեանց բանաստեղծական արձա-
պանքն է և ասոր համար իսկ է իւր գը-
տած զարմանալի ընդունելութիւնը : Պ.
Ժուրտան կը յաւելու «ամեն մէկերն իս-
կայս գրքին ընթերցմամբ երեւակայական
«ձեռք մը տակ կը գտնենք մեր կոկիւ-
նները, վշտերը, յայտերը ու երազները :
«Բանաստեղծը վայելուն կերպով կը նը-
կարագրէ ներկայ վիճակին մէջ ամեն
«Վաղղիւյացի կրած զգացմունքները, հե-
տեւ մեղիւթ են և տկարութիւն, առնա-
ցի լեզու մը, հաստատուն հաւատք մը
«և անմահ՝ յոյս մը կը փայլի նորա ամեն
«տողերու մէջ : մեղ ազգայն կը ցուցնէ
«և թեւեռու վրայ առած կ'առաջնորդէ
«դմեղ այն խաղաղ դաւաճները՝ յորս
«ազնիւ և վեհ կը քերթ միայն կը տիրեն :
«Մեր միտքը այս նշանաւոր և բարձր
«բանաստեղծութեան արժեքին վրայ խո-
«սիւ չ'է այլ հաստատու այն բարոյա-
«կան և կենդանացուցիչ ազդեցութիւնը
«որ սրտերու վրայ կը ներգործէ : կըր-
«նանք այժմէն դուշակել թէ իւր թշն-
«դիւնը շատ մեծ պիտի ըլլայ : Եւրոպիոյ
«մէջ և հանճարեղ Գերմանիոյ վայել
«պիտի նսեմացնէ : Այս զարմանալի թէ
«ինչպէս Վաղղիւյ, այնչափ ընկճեալ և
«սուսաճեալ, ամեն ճիւղ թափելով անհա-
«մար միջոցներ կը գտնէ իւր պարտքը
«վճարելով, իւր պատանդ օտարի ձեռք
«զանաւորած երկիրները ազատել : հիւս-
«ալ աւելի պիտի զարմանան տեսնելով
«թէ քաղաքական և օտար կրկնակի պա-
«տերազմէ ծնունդ առած այս երկուս-
«տարդ հասարակապետութիւնը ըստ
«ուր և պայծառ Վաղղիւյ հարուստ ժա-
«ռանգութիւնը կազմող գրական դուռ
«գործողներու վրայ սքանչելի նոր հրա-
«տարակութիւններ կը բարդէ :

Վ. Բ. Եթոր Հիւկոյն «Կոստանդնուպոլիս»-ի
ՀՈՐԳԻԹԻՒՆԸ
Քաղաքական աշխարհին մէջ Վ. Եթ-
թորի թագուհւոյն իւր փեսին Գերմա-

նիւյ կայսերական իշխանին հետ Պատի
մէջ ըրած տեսակցութեանը վրայ դա-
նալան կարծիքներ կան : Մեծիւն քե-
րութիւն ըսած ինչայնով, այս տեսակցու-
թիւնն ապահովուած է թէ քաղաքա-
կան ամեն մեծ խնդիրներու վրայ Պեթ-
րին և Սնդղիւյ արքունիքը համակար-
ծիք են բաց 'ի մէկէն, որ ըստ ինքեան
որ և է կառավարութեան իրաւանց
սահմանէն դուրս է : Վ. Եթորի թա-
ղուհին, Վաղղիւյ մէջ Օրէնսեան ցեղին
վերստին հաստատութիւնը տեսնել կը
փափաքի և Բուռնա ասոր բոլորովին
հակառակ է : Այս խնդիրը միմիայն
Վաղղիւյ կը վերաբերի և ապահով ենք
թէ բոլոր տեսութեանց կարծիքն ալ
այս է :

Բեւ լրագիրը իւր ստորագրելներէ
քաղաք տեղեկութիւններէն հետեւե-
լով կ'ըսէ : Թագուհին որ իր նախարար-
ներէն մէկուն ընկերակցութեամբ կը
ճանապարհորդէր, իր փեսին այցելու-
թիւնն ընդունեց Պատի մէջ : Կայսե-
րուհին իշխանը խմբուց թագուհւոյն
թէ անօգուտ էր բանակցութիւնները
չարունակել, նկատելով որ Պ. Պեթ-
թորը չ'էր կարող ընդունել իր առա-
ջադրութիւնները, և ասոր համար է մի-
այն որ թագուհին Պեթրին երթալու
դիտարարութեան հետ կեցաւ :

Բեւ լրագիրը կը յաւելու : Սնդղիւյ
ամենէն երեւելի քաղաքաբաններէն մէ-
կուն դրած մէկ նամակը կարգաւորել
որ ոչ թէ միայն մեր տուած տեղեկու-
թիւնները կը հաստատէ 'այլ և ու-
րիշ կարևոր լուրեր կուտայ : Պ. Պեթ-
թորը միմիայն Միացեալ-Նահանգաց
հետ դաշնագրութիւն մը կը քննարկէ
տալու է և հետեւեալը այս նպատակը
Սնդղիւյ հետ մտերմական յարաբերու-
թիւններ ունենալէ կը հեռանայ զինքը :
Այսպէս ինչպէս մէկ թէ մէկ ժամէվ
իրաւարարաց ատենը իր վերջնական
որոշումը տայ կատարելագոյն 'ի նպատ-
ակաւ տեղութիւններէն մէկուն, այն
ատեն Պ. Պեթթորը միջնորդի գերը
խաղալ կուզէ որ ասով կարենայ իմա-
ցնել Սնդղիւյ կառավարութեան թէ
ներկայ ժամանակին մէջ աշխարհի
վրայ յուզուած ամեն խնդիր Պեթրին
արքունեաց քաղաքական միջամտու-
թեամբ միայն կարելի է լուծուի :

Եւրոպական թերթերը Վաղղիւյ ա-
մենէն երեւելի զօրադետներէն Դաւիթ
ձախակողմեան կեդրոնին նախադաշու-
թիւնն ընդունած ատեն ըրած մէկ ա-
տենաբանութիւնը կը հրատարակեն :
Դաւիթի զօրադետը այն ճշմարիտ հայրե-
նասիրաց կարգին կը վերաբերի որոց ամ-
բողջ կենանք իրենց երկրին բարդա-
ւածմանը աշխատելով կը տան : այն կու-
տակցութեան կը յարկն, ուր օրէնքի
հաստատութիւն և ազատութիւն կայ :

Իրենց մի միայն փառքը ազգին մոտա-
րական և բարոյական զարգացումն է :
Իրենց յանձնուած պաշտօնին գերին են
և ոչ թէ վտահութիւնը ծաղրող դա-
ւաճաններ : Դաւիթի ձառք, որ Պ. Թիւ-
րի հաւանութիւնը ստացած և Վաղղիւյ
բոլոր լրագիրներէն իւր պաշտօնական
ատենախօսութիւն կը նկատուի, հայրե-
նասիրական վեհ զաղափարներ կը պա-
րունակէ զոր արժան կը գտնենք թաղ-
մաներով Հայ բնմին վրայ ներկայացը-
նել :

Պարոնայք :
Մեծ վտահութիւն մը ցցուցիք ինձ
այս ժողովուրդի նախադաշութեանը կոչե-
լով զիս : աւելի անոր համար չ'որհա-
կալ եմ ձեզ որ թէպէտ շատոց 'ի
վեր ձախակողմեան կեդրոնին ցանկին
մէջ արձանագրուած բայց ձեր և ոչ մէկ
նախնի ներկայ գտնուած էի : Երկրը
վրդովող և Սնդղիւյն ժողովրդապա-
պէս զբաղեցնող քաղաքական վիճա-
բանութեանց մասնակցեք միշտ հեռի
փախած ըլլալով, ձեզմէ շատերը իրա-
ւունք ունին հարցնելու : թէ ինչ գա-
ղափար կը ծառայեմ : և որովհետեւ ձեր
ինձ ըրած այս պատիւը ընդունեցի,
պէտք է որ ամենայն անկեղծութեամբ
իմ զաղափարս ձեզ յայտնեմ : Երբ
ազգային ժողովը երեսփոխան ընտրե-
ւեցայ, Ձեզ նման քաղաքական կար-
ծիք չ'ունէի : 1871 վերադարձումս մէջ
զինադադարի ատեն, Լուարի երկրորդ
բանակին գլուխը կը գտնուէի, և միակ
զաղափար մ'ունէի՝ այն է որչափ կա-
րելի է ըստ ծառայել իմ հայրենեաց
այն ասպարիզին մէջ զոր ընտրած էի :
Հետեւեալ երբ, ինձ համար նոր, ե-
րեսփոխանական պաշտօնին հասայ՝ յոր
կը հրաւիրէին զիս իմ հայրենակցաց
վտահութիւնն ու յարգանքը, ոչ մէկ
կուսակցութեան հետ յարաբերութիւն
ունէի : Ձիս տարտամ ընթացի տեք
մէկը կարծեցին : անոնք որ զիս 'ի մտոյ
կը ճանճնան, կընան վկայել թէ տար-
տամութիւնը իմ ընտարութեանս հա-
կառակ է, ոչ ոք և ոչինչ կարող էր
արդելու զիս, 'ի սկզբանէ, յայտարա-
րել թէ այն ինչ գաղափարներն ունիմ,
զորս էականապէս չ'էի կրնար ունենալ,
և թէ այն ինչ կուսակցութեան կը վե-
րաբերիմ զոր չ'էի ճանճնար :

Ուղեցի իորձով համալուծ մ'ստա-
նալ և դիտարարութիւնս յայտնել : այս
դիտարարութիւնս որոշուած էր այն օ-
րէն, որ փախաբեցայ ընդունուելու պա-
տիւն ունենալ պահանջողական հաս-
րակապետականաց ժողովին մէջ՝ որ
յետոյ ձեզ հետ ձուլուեցաւ, որուն կը
նախադաշէր Մեծապատիւ Բաբան կոմ-
սը և որուն ազդամտութիւնն ու հոյ-
րենասիրութիւնը իմ վերջի կասկածնե-
րս, թէ մէկ ունենայի, կարող էին վարա-
սել :

Չարմացայ տեսնելով որ, նորիկին
կառավարական ձեւերուն վերստին հա-
տատութիւնը երազող կուսակցութիւն
ները չ'կրցին օրէնք վորձ մ'ընելու : հա-
մարձակել այն ատեն, երբ, աղղիւն ե-
րեսփոխանները Պարոնայք գումարուած
ոչ թէ միայն մեր կրած արկածներէն
յառաջ եկած մեծամեծ գիտարա-
թեանց վտանգաց դէմ առ դէմ կը
գտնուէին այլ և հայրենիքը փրկելու
համար, ազգէն նորանոր զոհողութիւն
ներ պահանջելու հարկադրուած, վրձ-
նողական որոշումներ տալով և աղղու-
միջոցներու ձեռնամուխ ըլլալով, ծանր
պատասխանատուութեան մը կ'ընթեր-
կէին ինքզինքնին :

Հասարակապետութիւնը ցոյց տալով
ինչ բարեկեցիկ կարող է ընել, աստի
աղղուր և օրինաւոր չ'էր երեսփոխան
ամեն պատասխանատուութիւն անոր վը-
րայ ծանրացնելով, նորա հոգանք արդիւն-
քը ուրիշ ձեւ կառավարութեան մը սեպ-
հակմանցնել, երբ ազգը ներկային և
ապագային վրայ պէտք եղած ապահո-
վութիւններն ստացած, իր կամքը պիտի
յայտնէ և ընտրութիւնը ընէ :

Պարոնայք :
Համարձակապէս կ'ըսեմ ձեզ, իմ
Սնդղիւյն ժողովը Պարոնայք գումարուած
ատեն, ուրիշ կուսակցութիւն մի յաս-
պարէզ նետուելով, իր վրայ ապահով
ազգին հաւանութիւնն ստացած, և իր
պաշտպանած կառավարութեան ձեռն
փառաւոր տխրանքները յիշեցնելով
Վաղղիւյ փրկելու համար ամեն գոհ-
ղութիւն չը խնայէր, և ինչ որ մենք
յառաջ տանելու ձեռնամուխ եղած
ենք, նա ինքն ստանձնէր : այն կու-
սակցութիւնէն ծնունդ առած կառա-
վարութեան պիտի ծառայէր :
Սնդղիւյ կը կարծեմ թէ երկրը միշտ
կը փափաքի զիսնալ թէ ուր կ'առաջ-
նորդեն զինքը : բաւական չ'է մեր ներ-
քին վիճակէն և Գերմանիոյ հետ տեղի
ունեցած պատերազմէն ծագած խառ-
նակութեանց առաջն առնուլ : մեր
պարտքը չ'ենք կարող կատարած սե-
պել և մեր պաշտօնին անհաւատարիմ
կը գտնուինք : Եթէ ազգը ուրիշ աւելի
մեծ խառնակութեանց միտմունք օր մը
նորա օրինաւոր և կարող կառավարա-
կան ձեւ մը տուած չ'ըլլային համար է :

Ձեզ բացատրեցի թէ ինչ գաղափա-
րս ծառայելով այս խմբին մէջ զըտ-
նուի ուղած եմ : Երախայնելով կը-
ռնմ : ինձ համար ձախակողմեան կեդ-
րոնը այն ատեն ազատ—պահպանողա-
կանաց ժողովատեղին պէտք է համար-
ուի, որոնք հայրենիքը ամեն անձա-
կան փախաբաններէ վեր կը դառնան և նո-
րա վերակազմութեան ու փրկութեանը
աշխատելու համար կարելի միջոցներ
վնտռելու հետամուտ են և որոնք հա-
մար իւր նշանաւոր ունին, հաստատա-

կապետութեան կատարեալ և օրինաւոր փորձն ընել։ (Շարժման)

Բարիքէն դուռն չմտնալէ մը հետեւ եալ տեղեկութիւնները կը քաղեմք։

Պաղպղի մէջ պատրաստութիւններ կ'ըլլան ժողովրդեան աշխարհագիրն ընելու համար։ Պիտնալ հարկ է որ Պաղպղի կառավարութիւնը երեք տեսակ կրօնք կը ճանաչէ, և հետեւաբար աշխարհագիրն ցանկը երեք դասակարգութեանց բաժնուած էր՝ որոյ վերայ այս տարի չորրորդ մ'ալ յաւելցուցեր են անոնց համար՝ որոնք յայտնի կրօնք մը չունին։ Տարակոյս չը կայ որ աշխարհագիրն ճշտութեան համար այս նոր դասակարգութիւնը կարեւոր էր, և հաւանական է որ նախորդ աշխարհագիրները եղած ժամանակ, շատ մարդիկ՝ որք յատարեբարութենէ կրօնական տեսութեանց մէջ ինկած են, երբ իրենց ինչ կրօնքն ըլլալը հարցուած է, սա պատասխանած են, — «կրօնք չունիմք»։ Անորապէս անկանայ մոլեռանդութիւնը միայն այս ցաւալի հակառակութեան պատճառ եղած է։ Բայց նոքա փոխանակ կուծերնին բախելու, կառավարութիւնը կը թշնամանքն ըսելով թէ կառավարութիւնը կ'ուզէ անաստուածութեան օրինակով դոյութիւն մը տալ և թէ այս թշնամութիւնը բարոյապէս կրօնիցդէմ նախատինք մ'է։ Եւ աւելի հեռու երթալով, Պաղպղի և երեսփոխաններէն կը պահանջեն որպէս զի Աղլային ժողովոյ մէջ այս անբարեխիտ դրութեան դէմ բողոքեն, այն է աշխարհագիրն ցանկին մէջ անաստուածները նշանակելու համար բացուած էջը, Բայց անդրաւրեւ նախանք յանդիման կը բաժնուան վաստի պի աշխարհագիրն ցանկին մէջ անաստուածները նշանակելու համար էջ մը չը կայ։ Եւ միթէ՞ կան անաստուածներ։ Ես իմ մասին չեմ կարծեր։ Յիշուի մէկ քանի փոխադրեալ ըսին և գրեցին թէ պէտք է Աստուած բառը քննել, բայց նոր ազանդ մը չը յարուցին։ Աղտամիտը անաստուած չէ վաստի զի անաստուածութիւնը ցանցաւ մը տաց հիւանդութիւն մ'է։ Վերջոյ չիւկո, Ուրեան ոչ Պապական, ոչ Բողոքական և ոչ Հռոմէն են, յատուկ դաւանութեան մը պաշտօն չեն մատուցաներ, բայց ներքին համոզում և մտաւոր կրօնք մ'ունին։ Ուստի չենք կըրնար ըսել թէ անաստուածութիւն կը քարոզեն, և ճշմարտութիւնը կը խոստովանին։ Ինչու համար ուրեմն պիտի վարանիմք ճշմարտութիւնը աշխարհագիրն ցանկին մէջ անցնել, ինչու համար անդրաւրեւները այսքան զայրացած են։ Ընդհակառակն պէտք է խնդրեն որ հինգերորդ էջ մը յաւելուն՝ ուր միայն նշանակուին իրենց սրտին յարմար Պապականք։ Իրաւ է որ, ըստ նախորդ տարիներու աշխարհագիրին 33 միլիոն Պապականաց չորս հինգերորդը զեղծեալ հարկ է, եթէ հաշուի չառնուին աղատամիտները և անոնք որ վերջին համագումար ժողովոյ անհետեւ զրուսթիւնը մերժելով ճշմարիտ Պապադասան չեն համարուիր։

Բայց այնուհետեւ չը պիտի կարողանան ի նպատակ ժամանակաւոր իշխանութեան, պարծելով ըսել. «Յանուն երեսուն և երեք միլիոն Պապականաց կը բողոքեմք, կամ երեսուն և երեք միլիոն Պապականաց չա՛հը կը պահանջէ որ ևն»։

Պէտք է խոստովանել որ այս գումարը աչք կը շլացնէ։ Անդրաւրեւականք չեն տարակուսիր թէ աղտամիտը և անստուածութեան ազանդը մերժողները միւս աշխարհին մէջ պիտի դատապար-

տուին։ Բայց կ'ուզեն որ աշխարհագիրն ցանկին մէջ անցնին։ Աստուած, կըսեն, կը ճանչնայ իւր հաւատարիմ որդիքը։

ՀԵՌԱՊՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վիեննա մայիս 21.

Սօֆի արքեպիսկոպոստոս անդրաւրեւութեան վիճակը անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Ժանր կերպով կրկին հիւանդացած է։

Բարիք 23 մայիս.

Պ. Բուհեր Աղլային ժողովոյն մէջ տեսնալստութիւն մ'ըրաւ՝ որ 3 ժամ տևեց։

Այստեղեկան վարչութիւնն ու անոր պաշտօնեայները պաշտպանեց նա, Պ. Օտիֆրէ—Բասթիէին տեղեկագիրն մէջ նոցա նկատմամբ եղած ամբաստանութեանց դէմ։

Ատենախօսը Բայիքաօ մարաշխանին պաշտօնավարութեան միջոցին զինուորաց պէտքերուն համար եղած պայմանագրութիւնները արդարացեալ ջանքերով, եպիսկոպոսի գործող պատասխանատուութիւնը Պ. Կամպէթթայի վերայ ձգելով։

Այս վերջինը պատասխանեց անոր։ Վաղը նոյն նիւթին վերայ Պ. Օտիֆրէ—Բասթիէ նորէն պիտի խօսի։ Նիստը հանգարտ եղաւ։

Մատրիտ 21 մայիս.

Կը ծանուցուի թէ Նալարայի մէջ Բարլոսեան նոր հրոսխոսմբք երեցած են։

Պէրլին 22 մայիս.

Բուսանիոյ երկաթուղեաց հսկողութեան ժողովոյն գումարման միոյն մէջ, որոշում եղած է որ յուլիս ամսոյ կըստ ըմբռնուի։

Պէրլիտ 22 մայիս.

Ռուսիոյ ընդհ. հիւպատոս Պ. Դիշքին Ան—Բէթրապուրկ երթալու համար ճամբայ ելաւ։

Բարիք 22 մայիս.

Այս առտուան պաշտօնական օրագրիւրը Սթրազպուրկի անձնատուութեան վերայ քննիչ յանձնաժողովոյն տըւած կարծիքը կը հրատարակէ, որ զԼուսիք զորապետը խտրել կը պախարակէ։

Ռաշինկթըն 22 մայիս.

Այսօր, ծերակոյտը յաւելուածական յօդուածը պաշտօնական կերպիւ կը քննէ։

Պէրլին 22 մայիս.

Կռք քը ԼԱՄԵՆՔ օրագիրը կառավարութեան մէկ վճռագիրը կը հրատարակէ, որով Լամբլանտի եպիսկոպոսին կը հրամայուի յայտարարութիւն ընել թէ կուզէ՞ Պատուական օրինաց հնազանդիւ, եթէ ոչ կառավարութիւնը խզումը իբր կատարուած պիտի համարէ։

ՆԵՐՔԻՆ

Չորեքշաբթի օրը Եդիպտոսի Խըտիվին հռէ՛ր մայրաքաղաքս հասաւ Սահրուսէ շրջենաւով։

—Աւստրո-Հունգարիոյ լիազօր գեսպան Պ. Լիւտովի կոմսը, ընկերակցութեամբ Եդիպտոսի անապիւսթարգման Պ. Բօշէքի, չորեքշաբթի օրը Բ. Պուռըղնայ ու արտաքին գործող պաշտօնէին հետ խորհրդակցութիւն մի ունեցաւ։

—Պ. Ֆրիտի, Բրէտի Աւստրո-Օսմանեան ընկերութեան հիմնադիր—տեսուչ անցեալ երկուշաբթի օրը, Վարնայի ճամբով մայրաքաղաքս հասաւ։

—Կը հաստատեն թէ Ռաշինկթընի կողմէն տրուած հրամանաց համաձայն, Կռք իրող և ոչ մէկը չը պիտի կրնայ նոյն պաշտօնատան զբաղեցեալները մտնել, և թէ իւրաքանչիւր քր պէտք է որ իւր

Կռքները սանդուղին ստորոտը դանուող դաբուճիկն աւանդել։

Անոնք որ ասանկ սաստիկ տաք ըրած ժամանակ այս ճանճարացուցիչ կօշիկները չեն ուզեր գործածել, պիտի տեսնեն թէ Ռաշինկթընի հետ հարկերը իրենց համար զոյ են, եթէ իրենց կօշիկները հանելով քրօն զոյգ մի քրօն փոխ առնելու հաճութիւն չ'տան։

Անշուշտ անկանոն հրաման մը և սիրտ նեղացնող տուրք մ'է այս՝ որ կըրնայ զեղծումն համարուի։

Այս տուրքին բարձմանը համար կառավարութեան ուղարկութիւնն հրաւիրելը անշուշտ բաւական պիտի ըլլայ, մանաւանդ որ ամեն մարդ իրմէ պահանջուած այս տուրքը վճարելու վիճակի մէջ չ'է։

—Հռէ՛ր լրագրոյն ըսածին նայելով, հասարակայնն շինութեանց նախկին պաշտօնեայ Տալուտ փաշան, որ ժամանակէ մի վեր յերապա կը գտնուէր, մի քանի հարցմանց պատասխանելու համար կանչուելով Կալուս համար, աստիճանէն ինկեր ու իրեն թոշակն ալ զեղուեր է։

—Պ. Բալերմիլի որ Բ. Պուսն քով Յուստանի գործակատար անուանեցաւ, յառաջիկայ Պաղպղիական շրջենաւով մայրաքաղաքս գալը կ'սպասուի։

—Հեռագրատան վարչութեան նախկին տեսուչ Պ. Ռուվիէն, որ Ստանպուլի երկաթուղային մասին վերայ ելեք. տրական գիծը հաստատեց, Բիւլիւք-Չէքմէճէի ու Չաթալաճայի մէջ տեղի դիւծն ալ աւարտեց։ Հիմայ ալ անոնց կայանները հաստատուել զբաղած է, ուրոնց ամենքն ալ Հիւլի հնարած գործիքը պիտի ունենան։

—Վարնայէն կը գրեն թէ տեղւոյն երկրաշարժները քիչ մը ուրախ են։

Սոյն գաւառին հնճոց աւերումն ըսպառնացող երաշտութիւնը արդէն դադարած է քանզի վերջին օրերս Վարնայի շրջակայները առատօրէն անձրև եկեր է 2 օր շարունակ։

—Չորեքշաբթի օրը, Պուլկարաց Էկզարքը Պ. Չօմաքօֆի Պուլկարացներկայացուցչին հետ ընկերացած, Արտաքին գործող պաշտօնէին այցելութեան գնաց նորա Բանտլիլի ծովեզերեայ ամարանոցը։

Ն. Սթրազպուրկեան այցելութեան նպատակն էր Ն. Վսեմութեան ի պաշտօնէ ծանուցանել Պալատի եկեղեցւոյն մէջ երէկ պատարագ մատուցանելու համար որոշումը։

Տեսակցութեան միջոցին, Սթրազպուլի շան յայտնեց Պուլկարաց Էկզարքին թէ Պուլկար Եկեղեցւոյն հիմնական կառնադրութիւնը արդէն Վ. Կայսեր վաւերացմանը ենթարկուած է ու մօտերս Ն. Սթրազպուրկեան պիտի յանձնուի։

—Կըսուի թէ Կալիպ պէյն իրեն յանձնուած Տրապիզոնի կուսակալութիւնը չընդունիր։ (Բաւ. «Սթ».)

—Կռքէն Եդիպտոս կ'ըսէ թէ այս տարի սոյն Կռքէն ոչխարաց թիւն իննսուն հազար երեք հարիւր ութսուն և վեց աւելի է։ Եթէ մէկ ոչխարի կամ տղի համար երեք զշ. տուրք հաշուելու ըլլամք, նախընթաց տարւոյն հետ համեմատելով, այս տարի 727636 դահիւ կան առաւելութիւն և կը գտնուի, որով ամբողջ տրոց գումարը այս տարի տասն և հինգ միլիոն իննհարիւր հազար եօթն հարիւր իննսուն և հինգ դահիւ կան կը հասնի։

—Պաղպղի լրագիրը կ'ըսէ թէ, մի քանի պաշտօնից ջնջուելուն պատճառաւ թնդանիթարանէն ճամբայ տրուած պաշտօնակալաց մէկ մասը դարձեալ տառնուած ու իրենց պաշտօններուն մէջ վերահաստատուած են։

—Լրագրոյն մամուլը յանձնելու վայրէկներն կը լսեմք թէ Լէվոնտ-Հէրըտ օրագիրը բարձրագոյն հրամանաւ երեք ամիս դադարման դատապարտուեր է։

—Պէրլիտէն մայիս 14 թուականաւ հետեւեալը կը գրեն Լէվոնտ-Հէրըտ լրագրին։

Մեր կառավարութեան ինչպէս նաև հասարակութեան միտքը զբաղեցնող ինքիքը Տրինայի աշակողման եզրը գըտնուած Լահարի և Սլօրնիքի ամրոցներուն խնդիրն է, որոնք տակաւին Տաճկաց ձեռքն են։ Տաճկաստանի ու Սերպիոյ մէջ 1833ին կնքուած դաշնագրոյն համաձայն այս երկու ամրոցները Սերպիացոց պիտի յանձնուէր։ Բայց Պանայի Տաճկները ամենայն զօրութեամբ ասոր դէմ կեցան, նկատելով որ այս ամրոցները ըստ ռազմագիտութեան մեծ կարեւորութիւն ունին։ Կը թուի թէ Սերպիա այս խնդիրը հիմա յարուցանել յարմար դատած է, որովհետև կը մտածուի թէ ինքը պիտի կրնայ, յաջողելու յուսով, գետապահպանական մրցման մի ձեռնարկել, առանց ինքզինքը պատերազմելու վտանգին մէջ ձգելու, բան մը որ օտար ահբոյթեանց մի քանիներուն կողմէն հաճակամբ չ'ընտրուի։

Վիեննայի կէս—պաշտօնական լրագիրներէն մէկուն (Steyr. Ztg.) նայելով, ահաւասիկ զանազան պետութեանց այս խնդրոյն նկատմամբ ունեցած տրամադրութիւններն են։ Այս լրագիրը, առանց յստակ կերպիւ այս մասին իւր կարծիքը յայտնելու, կենթադրէ թէ Ռուսիա է որ զՍերպիա այս գործին մէջը մղեց։

Աւստրիա ալ խորհուրդ կուտայ եւ զեր Թուրքիոյ որ բանի մը չ'ընչանի։ Իսկ Պաղպղի գալով, այն ալ կ'ապապրէ իւր Պօլոյ գետապահին, որ ի նպատակ Սերպիոյ խնդրանաց ամենայն զօրութեամբ օգնէ։ Իտալիա ալ նոյնը կ'ընէ եղեր։ Անգլիոյ և Բրուսիոյ դաշով առանք ալ մէկ կողմ կը կենան եղեր։ Ռուսի օրագիր մ'ալ կ'ըսէ թէ Բրուսիա այս խնդրոյն վերջնական լուծում մի տալը ուղած է յանձն առնուլ։ Եթէ այս վերջին զրոյցը ճիշդ է, կրնայ եղբակցութիւնը որ Բրուսիա իւր պաշտպանութեանը տակ առած է զՍերպիա, և հետեւաբար նորա խնդրանացը նեցուկ պիտի ըլլայ։

Բայց, կը թուի թէ այս կերպը Օսմանեան կառավարութեան գործին չ'արք. քանզի հոս տարաձայնութիւններ եղան թէ Պանիոյ կանոնաւոր զօրաց բանակը դէպ ի Տրինա ուղղուած է, և թէ Պուլկարիտանէն ու Մակեդոնիայէն ուրիշ զուգեղեր զրկուած են։ Ենթացի բանակը, որ ընդդէմ Սերպիոյ սահմանալիցոյն, ուղղմագիտական նկատմամբ մեծ կարեւորութիւն ունեցող կէտ մ'է։

Թէպէտև Սերպիական ազգը խիստ տրամադիր է Տաճկաստանի դէմ պատերազմ բանալու, սակայն կառավարութիւնը չ'կարծեր որ ժամանակը եկած ըլլայ։ Բայց Վիեննա-Կէս-պաշտօնական լրագիրը իւր վերջին թիւերէն միոյն մէջ կը ծանուցանէ որ, եթէ Տաճկաստան այս երկու ամրոցները տալ մերժէ, Սերպիա ալ Տաճկաստանի հատուցած տարեկան հարկը զեղնելու և հանդարտօրէն տալդային սպասելու պիտի ստիպուի, մտածելով որ Տաճկաստան յարձակողական պատերազմ մ'ընելու վիճակի մէջ չ'է։

Վ. Բ. Պ. Ա. Կ.

Երէկուան Փողոյ երկրորդ երես, առաջին սիւնակ և առաջին տողին 2,898, 152ը պիտի ըլլայ 298,150։

